

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR SOCHAŘSTVÍ 2

Sculpture Studio 2

TUDY A TAM

THIS WAY THAT PLACE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR THESIS

AUTOR/KA PRÁCE   **Tereza Hašková**

AUTHOR

VEDOUCÍ PRÁCE   **prof. akad. soch. Jan Ambrůz**

SUPERVISOR

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

TEXTOVÁ ČÁST

1/ ANOTACE / ÚVOD.....	5
2/ ZAČÁTEK PROJEKTU	5-7
3/ POPIS OBJEKTU A MÍSTA	7
4/ POSTUP REALIZACE	7-8
5/ TECHNICKÝ POPIS OBJEKTU	8
6/ REAKCE OBČANŮ/VESNICE	9
7/ INSPIRAČNÍ ZDROJE	9
8/ ZHODNOCENÍ	10
OBRAZOVÁ ČÁST	11-16
ZÁBĚRY Z VIDEODOKUMENTACE	17

TEXTOVÁ ČÁST

1/ Anotace / Úvod

Jako téma své bakalářské práce jsem si vybrala krajinu v místě, kde od mala žiji. S tímto tématem pracuji už druhým rokem. Konceptem bakalářské práce je především vnímání kulturní krajiny. To se snažím akcentovat a aktualizovat jako prožitek za pomoci výtvarných intervencí se socializačním potenciálem, jež mohou být důvodem setkávání místních obyvatel, zdrojem estetického zážitku, příjemného strávení volného času, procházky nebo sportování. Práce má ambice podhalit neobvyklé perspektivy, nabídnout možnosti a zážitky jiného vnímání vesnice položené v údolí a po staletí utvářené v logice místní krajiny a z ní vyplývajících lidských potřeb. Hmotným výstupem bakalářské práce je místně specifické umělecké dílo, vyhlídkový bod, který se stane součástí zamýšlené série.

2/ Začátek projektu + historie

Bakalářská práce *Dva duby* navazuje na mou předešlou práci, v níž se zabývám rodným místem. Městys Nový Rychnov (německy Neu Reichenau) se nachází v okrese Pelhřimov v Kraji Vysočina. Žije v něm 996 obyvatel. Nový Rychnov je položen v údolí, které obklopují vysoké kopce, tvořící útulné zázemí pro život.

Ještě před několika desítkami let lidé vnímali krajinu jinak než nyní. Pro občany žijící na vesnici sloužila půda jako zdroj obživy. Na poli či louce trávili většinu svého času. Krajinu a půdu vnímali jako dar, který je držel při životě. Kraj okolo Nového Rychnova byl přitom hodnocen jako velmi neúrodný; chudý kraj s drsnějším klimatem, dlouhotrvajícími zimami a nízkými teplotami. Pěstovalo se zde žito, oves a brambory, velmi kvalitní byla produkce jetele a dřeva. Novorychnovsko bylo ještě

v první polovině 19. století pevně spjata s venkovským způsobem života, přežívaly zde tradiční společenské normy a uspořádání společnosti.¹

Dnes už je tomu ale jinak. Lidé přestali chápat krajinu jako svůj hlavní zdroj obživy, čímž se vytratil po staletí budovaný vztah.

Okolní pole a louky, které městy obklopují, si pronajímá zemědělské družstvo a ve velkém je obhospodařuje. Krajina se stala průjezdnou spojnici mezi v životě důležitějšími destinacemi. Pokud do ní lidé vstupují, je cílem spíše vyvenčení psa nebo sběr hub.

Tato skutečnost byla impulzem pro moji práci, usilující o nalezení takových míst v okolí vesnice, které by znovu probudily zájem místních obyvatel o jejich krajinu, lákaly je k procházkám a započaly cestu k možné proměně vztahu člověka a krajiny prostřednictvím nabízených perspektiv.

Prvním krokem k dosažení cíle bylo lokalizování čtyř nejvyšších bodů okolo údolí Nového Rychnova. Ty se staly východiskem pro pořádání veřejné akce „Z nadhledu“, kterou již druhým rokem organizuji vždy o prvním víkendu po oslavě Nového roku. Akce začíná kolem 15. hodiny, kdy se na čtyřech nejvyšších bodech najednou rozžehnou ohně.

Ohněm zvýrazněná místa nad vesnicí jsou propojena vyznačeným procházkovým okruhem, který nabízí pohled na vesnici z nadhledu s možností odhalování nečekaných prostorových souvislostí. Historie obce Nový Rychnov, optická provázanost vytipovaných míst s vesnicí, existence kulturní krajiny na katastrálním území obce, byly důležitým materiálem k mé práci. První ročník této akce vzbudil u místních obyvatel, ale i obyvatel okolních vesnic nebývalý zájem. Sjížděli se lidé i z daleka, aby se akce mohli zúčastnit. Navzdory současné pandemické situaci se těšil velkému zájmu obyvatel také druhý ročník, který přilákal více jak 300 lidí. To mě utvrdilo v důležitosti a přínosu této akce a motivovalo k tomu, se projektem dále zabývat. Ohně byly první akcí, která upozorňuje na problematiku venkovské společnosti.

Dalším důležitým krokem, reagujícím na nové pozemkové úpravy, byla výsadba stromů. Ta souvisela s obnovou staré historické cesty, která v dané lokalitě vedla. Jako odrůdu stromů jsem si vybrala jeřáby.

---

¹ Markéta Skořepová, Ovdovění a osiření ve venkovské společnosti, Panství Nový Rychnov (1785-1855), České Budějovice 2016, str. 94-95

Je to jeden z nejuctívanějších stromů v celé Evropě. Jeho váženost dokonce předstihovala dub a buk. Svědčí o tom například to, že se ve Skotsku doposud smí dřevo, kůra, plody či listy jeřábu používat jen k posvěceným účelům a za zvláštních podmínek. Řezání, nošení a umístování větvíček jeřábu nad dveře je součástí posvátného rituálu na ochranu před neštěstím.

Obnovená alej stromů vede k jednomu z míst, kde jsem se rozhodla vytvořit místně specifický objekt v krajině.

3/ Popis objektu a místa

Zvolené místo jsem si vybrala z důvodu ideálního výhledu na Nový Rychnov. Lze odsud vidět sbíhající se kopce do údolí vesnice a teprve z tohoto bodu je viditelná rozmanitost místa, ve kterém žijeme.

Objekt se nachází na remízku mezi dvěma poli. Prostor je nevyužívaný, dříve sloužil pro závoz kamení z přilehlých polí. Celý pás remízku je kamenitý a je zarostlý keři. Nejvhodnějším místem pro umístění objektu se stal konec remízku se dvěma vzrostlými duby, odkud je ideální výhled na vesnici i další v budoucnu zamýšlená místa pro realizace. Objekt tvoří vodorovná dřevěná rampa se dvěma otvory pro vzrostlé stromy, ukotvená na jednoduchou železnou konstrukci. Objekt reaguje na místně specifickou krajinnou situaci, s jejíž nerovností, rostoucími stromy a svažitém terénem vytváří přirozený vizuální kontrast. Rovina objektu navazuje na půdní plochu tvořící vrchol remízku a protahuje ji ve vodorovné ploše směrem k Novému Rychnovu. Objekt je ukončen ve výšce 1300 mm nad terénem. Zakomponování dvojice dubů do objektu posiluje atmosféru a jeho socializační potenciál.

4/ Postup realizace

Po prostudování dostupných map, krajiny a výběru místa jsem kontaktovala formou dvou dopisů majitele pozemku. Představila jsem jim celý projekt s návrhy objektu, který by na jejich pozemku mohl vzniknout, požádala je o zpětnou vazbu a svolení s jeho realizací. Majitel pozemku se mi po čtyřech týdnech ozval s dobrou zprávou, že s umístěním objektu na pozemku souhlasí. Čekala jsem tedy na odezvu druhého majitele pozemku, který poté také souhlasil. Dalším postupem bylo získání financí na materiál, aby mohl objekt vzniknout. Představila jsem tedy celý projekt na zasedání zastupitelstva obce, který se koná jednou za měsíc. Zastupitelům se projekt líbil, ale zde nastaly největší komplikace. Zastupitelé zmínili tři problémy:

1/ Pokud je objekt zasazen do země pomocí betonu, považuje se za stavbu. K tomu musí být stavební povolení, jehož vydání trvá půl roku – tak dlouho jsem ale s ohledem na termíny odevzdání práce čekat nemohla. Tento požadavek jsem nakonec vyřešila tím, že místo zabetonování sloupků jsem použila zemní vruty, které jsou stejně pevné jako použití betonu.

2/ Dalším problémem bylo životní prostředí. Umístění objektu bych musela ohlásit na Odboru životního prostředí a počkat na rozhodnutí o umístění stavby s nejistým výsledkem, které standardně trvá půl až jeden rok. Takže jsem nečekala.

3/ Třetí komplikaci představovala přístupová cesta k objektu. Pokud má být objekt přístupný veřejnosti, musí k němu vést přístupová cesta. Cesta musí být zpevněna a pozemek, po kterém by vedla, musí mít v pronájmu/majetku obec.

Usnesení obce na financování objektu bylo tedy následující: „Zrealizujte objekt na svoje náklady a poté, co vyřídíte všechna výše uvedená povolení, potřebná k umístění objektu, včetně přístupové cesty pro veřejnost, si obec objekt od vás odkoupí.“ Po sekání s panem Hořejším (stavební inženýr) jsem přistoupila na variantu objekt zrealizovat na svoje náklady a obec z celé záležitosti vynechat. A tak jsem se i rozhodla. Na realizaci objektu jsem nakonec získala finanční podporu z interní soutěže uměleckých a tvůrčích aktivit studentů FaVU. Další finance jsem doplnila formou brigád s kamarády, kteří vydělané peníze věnovali na realizaci objektu. Zbytek jsem investovala z vlastních úspor.

5/ Technický popis objektu (Materiály / Rozměry)

Objekt se skládá z horní dřevěné plochy a ocelové konstrukce o rozměrech 3000x8000 mm. Složen je z dutého uzavřeného profilu o rozměru 80x40 mm a L-profilu 80x80x6 mm. Na kovové konstrukci jsou umístěny modřínové fošny o šířce 150 mm a tloušťce 40 mm. Konstrukce je do země připevněna zemními vruty o délce 900 mm. Je natřena základovou barvou, na povrchu černou lesklou barvou.

6/ Reakce občanů / Vesnice

Reakce občanů, kteří místo začali ihned po realizaci (10. 5. 2021) navštěvovat, byly velice pozitivní. Byli mile překvapeni, že v naší vesnici něco takového vzniklo a ocenili výběr místa. Před návštěvou mé realizace *Dva duby* neměli zdání o nádherném výhledu na Nový Rychnov, který se jim otevřel. Kdybych měla uvést pár citací návštěvníků, zmínila bych ty, které mi v hlavě utkvěly. Pán se psem, který nás při práci chodil navštěvovat, *Dva duby* viděl jako „Další zasazený kus nábytku v přírodě“. Starší pán, který žije v Nevím Rychnově už 50 let, byl z realizace nadšen. Jeho slova zněla: „Je to neskutečné, že mladí lidé tvoří něco takového, je to opravdu hezké“.

7/ Inspirační zdroje

Mým velkým inspiračním zdrojem byla kniha *Současná umělecká díla v krajině*, která vznikla ze spolupráce sochařky Dagmar Šubrtové, geologa Radka Mikuláše a historičky umění Radoslavy Schmelzové. Kniha je deklarovaná jako průvodce existujícími díly, ale obsahuje i rozsáhlou kapitolu věnovanou dočasným realizacím, které už dávno zmizely v čase.² Vše je popsáno a nafoceno v jedné knize, což pro mě bylo velice přínosné.

Dalším inspiračním zdrojem byla kniha od Jiřího Beránka, kterou mi věnoval na talentových zkouškách, jež jsem absolvovala u něj v ateliéru *Socha a prostor* na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara v Plzni. V knize mě zaujala jím pronesená věta: „Stačí nalézt a vyznačit nějakým způsobem toto místo, a krajina, její kompozice najednou dostává nazpět smysl a logiku, kterou kdysi dávno vtiskli ti, kteří tu byli před námi“.³ I přes to, že se v textu Beránek věnuje zaniklým a ohroženým kostelům, jsou mi tato kniha a přístup jejího autora velice blízké.

Samozřejmě bych nemohla zapomenout zmínit pana prof. akad. soch. Jan Ambrůze, který byl pro mě po celé čtyři roky studia velkou oporou a inspirací a za to mu patří ode mě obrovské dík.

---

² *Současná umělecká díla v krajině*, Radoslav Schmelzová, Dagmar Šubrtová, Radek Mikuláš, Nakladatelství Academia, Praha 1

³ *Specific LandArt*, Jiří Beránek, Josef Mistra, Richard Drury, Ivan Neumann, Plzeň 2015 - Evropské hlavní město kultury

8/ Zhodnocení

S realizací a umístěním objektu jsem velmi spokojená. Jak už s výsledkem, tak s průběhem celého procesu. Nabyla jsem nové zkušenosti z jednání se zastupiteli obce a veřejností a získala mnoho užitečných informací ohledně povolování stavby, včetně toho, co obnáší umístění čehokoliv na pozemek. Naučila jsem dělat věci precizně, vzhledem k tomu, že konstrukce musela být ve vodorovné poloze. Naučila jsem se také trpělivosti, vše muselo být přesně změřené a poskládané. Byla to pro mě výzva, kterou jsem se rozhodla přijmout a jsem za své rozhodnutí ráda.

V tomto projektu bych nadále chtěla pokračovat formou umísťování objektů na ostatní 3 nejvyšší body v Novém Rychnově, kde každý rok zapalují ohně za velkého zájmu veřejnosti. Umístěné objekty by měly navazovat na nyní realizovaný objekt Dva duby.

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm

ZÁBĚRY Z VIDEODOKUMENTACE

Dva duby, 2021, místně specifická instalace, dřevo, ocel, rozměry 3000x8000 mm
Délka videa: 1:02 min.